

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Tõnis Stamberg
Turu-uuringute AS
tonis@turu-uuringute.ee

Teie 03.09.2025

Meie 17.09.2025 nr 2.2-9/25/2856-2

Vastus pöördumisele

Andmekaitse Inspeksioon (edaspidi AKI) sai Teie pöördumise, milles soovite AKI hinnangut sellele, kas Turu-uuringute AS-l on võimalik teostada Statistikaametist rahvastikuandmete päring, viidates õigusliku alusena õigustatud huvile. Uuringuid tehakse erinevatele riigiasutustele, sh ministeeriumitele.

Pöördumisest tulenevalt selgitan, et [Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse](#) § 3 ütleb küll, et riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutus annab tasuta selgitusi tema poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta, kuid välistab selgelt õigusnõu andmist. Õiguslase selgituse all tuleb mõista üldise info andmist, mis seadus mingit olukorda reguleerib, kuidas asutus oma praktikas seda kohaldab, millised on isikute õigused/kohustused. Õigusnõu seevastu tähendab aga konkreetse (juriidilise)isiku huvide ja asjaolude põhjal antavat soovitusi. Seda, kas selliseks andmepäringuks on alust, tulebki Teil välja selgitada koostöös uuringu tellija ja Statistikaametiga. Kuna olete kirjeldanud erinevaid uuringute tellijaid, siis võivad mõnevõrra ka alused andmete saamiseks olla erinevad.

Pean lisaks vajalikuks selgitada, et AKI teostab järelevalvet [isikuandmete kaitse seaduses](#) (IKS) ja selle alusel kehtestatud õigusaktides, [isikuandmete kaitse üldmääruses](#) (IKÜM) sätestatud nõuete ning muudes seadustes isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõuete täitmise üle.¹ Isikuandmeteks on sellised andmed, mille kaudu on võimalik konkreetset füüsilist isikut otseselt või kaudselt tuvastada.

Tähtis ongi meeles pidada, et isikuandmetega tehtava uuringu läbiviimisel tuleb järgida kõiki IKÜM tulenevaid nõudeid, ka artiklis 5 sätestatud [põhimõtteid](#), muu hulgas seaduslikkuse, eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtteid².

Isikuandmete töötlemise seaduslikkus nõuab isikuandmete töötlemiseks õigusliku aluse olemasolu. Teadusuuringutes isikuandmete töötlemiseks on üldjuhul kolm alternatiivset alust: informeeritud nõusolek, seadus või eraõiguslike isikute puhul õigustatud huvi. Seda, millist tüüpi uuringuga on tegemist, tuleb hinnata eelkõige uuringu tellijal.

¹ Isikuandmete kaitse seaduse § 56 lõige 1.

² IKÜM art 5 lg 1 punktid a-c

Isikuandmete töötlemist teadus- ja ajaloouringu ning riikliku statistika vajadusteks andmesubjekti nõusolekuta reguleerib [IKS § 6](#). IKS § 6 lõike 5 järgi loetakse teadusuuringuks ka täidesaatva riigivõimu poolt poliitika kujundamise eesmärgil tehtavad uuringud ja analüüsid. Justiitsministeeriumi selgituse kohaselt tuleb sätet tõlgendada kitsalt ning selle alusel saavad poliitika kujundamise analüüse ja uuringuid teha üksnes valitsusasutused. IKS § 6 lõikes 5 on sätestatud, et teadusuuringuks loetakse ka täidesaatva riigivõimu analüüsid ja uuringud, mis tehakse poliitika kujundamise eesmärgil, st välja on toodud kaks tingimust, mis peavad olema täidetud. Esmalt analüüsid ja uuringud teostatakse täidesaatva riigivõimu poolt ning teisalt, uuringud ja analüüsid on vajalikud poliitika kujundamiseks. Vabariigi Valitsuse seaduse § 39 lg 3 kohaselt on valitsusasutused ministeeriumid, kaitsevägi ja Riigikantselei, samuti ametid ja inspeksioonid ning nende kohalikud täidesaatva riigivõimu volitusi omavad asutused, samuti muud seadusega ette nähtud valitsusasutused.³

IKÜM eesmärgipärasuse ja minimaalsuse põhimõtte kohaselt võib isikuandmeid töödelda konkreetse eesmärgi täitmiseks minimaalses vajalikus ulatuses. Seetõttu on oluline uuringu eesmärgi võimalikult selge ja ammendav määratlemine, kuna töödeldavate isikuandmete koosseis peab olema uuringu eesmärgiga kooskõlas. Seega tasub uuringut planeerides põhjalikult läbi mõelda, millistele uurimisküsimustele soovitakse uuringu abil vastused leida, milliseid andmeid selleks täpselt (minimaalselt) vaja on ning millisel alusel täpselt andmeid töödeldakse.

IKS § 6 sätestab teatud juhtudel nõude uuringu läbiviimise kooskõlastamiseks eetikakomitee ja/või Andmekaitse Inspeksiooni poolt. Juhin tähelepanu, et kooskõlastamise nõuded muutuvad mõnevõrra 01.10.2025 jõustuvate muudatustega, mistõttu neid siin täpsemalt ei kirjelda.

Soovitan tutvuda ka AKI veebilehel oleva informatsiooniga: [Isikuandmed uuringutes | Andmekaitse Inspeksioon](#) ja [Isikuandmete töötleja üldjuhend | Andmekaitse Inspeksioon](#). Ühtlasi soovitan konkreetse uuringuga seotud küsimustes konsulteerida lisaks konkreetsete vastutava töötlejate (teil on erinevad uuringu tellijad) andmekaitse spetsialistidega.

Lõpliku otsuse, kas andmetöötluseks on õiguslik alus, tuleb vastu võtta andmetöötlejal, kellel siis lasub ka vastutus tehtud andmetöötluse toimingute eest. Seda, kas selline andmepäring on kohane saab hinnangu anda ka Statistikaamet, kellel peab samuti olema õiguslik alus andmete edastamiseks. Selgitusi saavad nemad samuti siis jagada kui neil on olemas põhjalik teave (taotlus), milliseid andmeid ja millisel eesmärgil soovitakse.

Loodan, et selgitustest ning viidetest on abi ning lisaküsimuste korral võtke ühendust.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel

³ Justiitsministeeriumi 22.01.2024 vastus selgitustaotlusele nr [2-6/24-7834-2](#)